

N:o 33.

Af Herr Smith: Angående skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till ändring af förordningarna om kommunalstyrelse i stad och om kommunalstyrelse i Stockholm.

Vid behandlingen i riksständern af förslagen till nu gällande kommunallagar uttalades från åtskilliga håll den förmodan, att resultatet af den nya lagstiftningen skulle blifva, att kommunens lif antingen komne att extravagera utöfver naturliga gränser eller ock att förlamas och ut-slockna. Långt ifrån att detta senare blef förhållandet, har tvärtom den kommunala verksamheten så väl på landsbygden som framför allt i städerna under de nya kommunallagarnes hägn nått en utveckling, som år för år blir allt rikare och mera storartad.

Hvad stadskommunerna särskildt beträffar, har emellertid den snabbt och i alla riktningar förökade verksamheten med ty åtföljande förökade skatter och förökad skuldsättning icke gifvit anledning till oblandad glädje. På många ställen och framför allt i hufvudstaden har den meningen upprepade gånger uttalats i tidningspressen, på offentliga möten och äfven inom stadsfullmäktige, att de klenrogne vid riksdagen 1859—1860, hvilka fruktade att det kommunala lifvet skulle komma att extravagera utöfver naturliga gränser, ej hade så orätt. Det sätt, hvarpå åtskilliga städers och särskildt hufvudstadens finansförvaltning handhafves, står icke, säger man, i öfverensstämmelse med grundsatserna för en klok och förständig hushållning. Får det fortgå på samma sätt som hittills torde det ej dröja länge, förr än man äfven i vårt land får höra talas om städer, som inställa sina betalningar.

Symptomen till ett mer och mer sig kringgripande missnöje med den kommunala finansförvaltningen i städerna och särskildt i hufvudstaden framträda skarpast bland de lägre, mindre bemedlade klasserna. Då dessa klasser i följd af de personliga och indirekta skatterna och afgifterna lemna, i förhållande till sina inkomster, långt större bidrag till kommuner än de förmögnare, men detta oakadt, i följd af kommunallagarnes på bolagsprinciper grundade bestämmelser om rösträtten, hafva föga eller intet inflytande på valen till kommunens förtroendemän, så ligger det i sakens egen natur, att de med misstro se de styrandes åtgärder och lätteligen förledas att, om en åtgärd för kommunens räkning visar sig olämplig eller orättfärdig, à priori sluta, att de styrande i allt, hvad de företaga, gå slösaktigt eller egennyttigt till väga.

Äro de klagomål, som sålunda framställas, äfven endast i någon mindre grad berättigade, kunna de lättare än allt annat leda till framkallandet af en olycklig och förderfbringande strid mellan öfver- och underklass. Kommunala åtgärder kunna nemligen med större säkerhet än statsangelägenheter bedömas af en hvar, och de kommunala afgifternas tyngd är långt känbarare än skatterna till staten.

Min sträfvan har städse gått ut på att, så vidt i min förmåga står, verka derhän, att de berättigade anledningarna till de lägre klassernas missnöje med de styrandes åtgärder måtte undanrödjas, och att, der inga berättigade anledningar finnas, kunskap måtte spridas om klagomålen grundlöshet. Jag har nu funnit mig manad att fästa Riksdagens uppmärksamhet på hvad jag skulle vilja kalla den kommunala frågan.

För att belysa med siffror, i hvad mån de ofta hörda anmärkningarna mot kommunalförvaltningen i städerna äro befogade, har jag låtit efter Statistiska Centralbyråns berättelser om kommunernas finanser uppgöra följande tablåer öfver städernas (och köpingarnas) i allmänhet samt särskildt öfver Stockholms stads inkomster, utgifter, upptagna och betalda lån, skuldernas tillväxt samt skuldernas och tillgångarnas belopp under hvart och ett af åren 1874—1883.

Städernas (och köpingarnas)

År.	Inkomster.	Utgifter.	Upptagna lån.	Betalda lån.	Skuldsummans ökning.	Skulder.	Tillgångar.
1874	17,134,575	19,585,684	—	—	—	45,165,406	63,655,750
1875	18,704,251	20,726,842	6,170,192	2,342,415	3,827,777	49,143,770	70,476,624
1876	20,609,444	22,673,318	5,850,878	2,178,541	3,672,337	52,858,213	76,956,081
1877	21,273,329	24,879,306	9,342,483	2,870,746	6,471,737	59,850,926	84,596,530
1878	22,327,199	25,593,731	11,508,086	4,572,722	6,935,364	66,826,576	90,284,319
1879	22,537,696	23,985,805	11,908,354	6,138,329	5,770,025	72,777,448	99,900,126
1880	23,554,315	25,587,590	11,527,274	7,962,483	3,564,791	76,908,983	105,048,587
1881	25,108,054	26,939,246	10,307,583	6,706,500	3,601,083	80,785,121	110,435,882
1882	26,232,225	28,623,389	10,907,641	4,204,500	6,703,141	88,861,634	119,743,882
1883	26,935,053	30,707,953	10,018,181	4,326,194	5,691,987	94,559,543	126,778,822
Summa	224,416,141	249,302,864	87,540,672	41,302,430	46,238,242	687,737,620	947,876,603

Stockholms stads

År.	Inkomster.	Utgifter.	Upptagna lån.	Betalda lån.	Skuldsummans ökning + eller minskning —	Skulder.	Tillgångar.
1874	5,452,100	5,222,177	—	—	— 143,656	8,703,475	13,896,921
1875	5,606,559	5,911,183	1,380,952	418,098	+ 962,854	9,732,930	14,890,257
1876	6,092,640	7,607,842	2,746,002	447,838	+ 2,298,164	11,875,255	17,002,964
1877	6,436,220	8,519,619	3,777,794	532,584	+ 3,245,210	15,150,692	18,867,195
1878	6,967,069	8,964,792	4,030,031	1,205,921	+ 2,824,110	18,003,016	20,475,116
1879	7,110,922	8,639,051	3,806,392	674,201	+ 3,132,191	21,111,712	22,280,713
1880	7,543,597	9,677,398	7,973,652	5,527,943	+ 2,445,709	23,574,525	24,472,635
1881	8,700,307	11,054,957	4,982,142	2,419,777	+ 2,562,365	26,131,058	27,492,409
1882	8,665,250	10,830,245	5,057,119	1,580,263	+ 3,476,856	29,635,283	30,729,129
1883	8,666,605	12,357,468	4,820,009	737,472	+ 4,082,537	33,673,740	34,392,373
Summa	71,141,269	88,784,732	38,574,093	13,544,097	+ 24,886,340	197,591,686	224,499,712

Af dessa uppgifter framgår först och främst, att utgifterna hvarje år i städerna (och köpingarna) i betydlig mån öfverskjutit inkomsterna. Utgifterna uppgingo i medeltal till 111,1 procent af inkomsterna och utgjorde hvarje år i förhållande till inkomsterna:

1874: 114,3 procent;	1875: 110,8 procent;
1876: 110 »	1877: 116,9 »
1878: 114,6 »	1879: 106,4 »
1880: 108,6 »	1881: 107,3 »
1882: 109,1 »	1883: 114 »

I hufvudstaden har missförhållandet mellan inkomster och utgifter varit ännu påtagligare. Ehuru nemligen utgifterna under tioårsperiodens första år med öfver 4 procent understego inkomsterna, uppgick dock det årliga deficit i medeltal för samma tioårsperiod till 24,8 procent. För hvarje af åren 1874—1883 utgjorde utgifterna i Stockholm i procent af inkomsterna:

1874: 95,8 procent;	1875: 105,4 procent;
1876: 124,9 »	1877: 134,5 »
1878: 128,7 »	1879: 121,5 »
1880: 128,3 »	1881: 127,1 »
1882: 125 »	1883: 142,6 »

När man jemför inkomsternas och utgifternas tillväxt i städerna (och köpingarna) i allmänhet, visar sig väl en ringa tendens till förbättring under perioden, betraktad i sin helhet, ity att inkomsterna under åren 1874—1883 ökades med 57,2 procent och utgifterna med blott 56,8 procent. Men detta gynsamma resultat är beroende uteslutande på inkomsternas snabba tillväxt under periodens förra del, eller åren 1874—1879. Inkomsterna stegrades då med 31,5 procent, eller i årligt medeltal 5,3, utgifterna med blott 22,5 procent, eller i årligt medeltal 3,8 procent. Under periodens senare del, eller 1879—1883, ökades deremot inkomsterna med blott 19,5 procent, eller i årligt medeltal 3,9 procent, medan utgifterna växte med 28 procent, eller i årligt medeltal 5,6 procent.

Ännu mera ogynnsamt utfaller en dylik jemförelse mellan inkomsterna och utgifterna i hufvudstaden. Under det att inkomsterna under tioårsperioden växte med 59 procent, uppgick utgifternas ökning till den häpnadsväckande siffran af 136,6 procent. Under åren 1874—1879 var inkomsternas tillväxt 30,4 eller i årligt medeltal 5,1 procent, och under åren 1879—1883 blott 21,9 procent, eller i årligt medeltal 4,4

procent, utgifternas åter under den förra perioden 65,4, eller i årligt medeltal 10,9 procent, och under den senare 43 procent, eller i årligt medeltal 8,6 procent.

Deficit mellan inkomster och utgifter har naturligen måst betäckas genom lån. Vid en jämförelse mellan å ena sidan utgifterna om utgifternas öfverskott öfver inkomsterna och å den andra de sins emellan icke fullt öfverensstämmande utgifterna om skuldernas tillväxt och årliga belopp visar sig emellertid, att skulderna ökats med vida högre belopp, än som fordrats för att betäcka nämnda deficit, sådant det framträder i de officiella siffrorna. Medan nemligen deficit mellan städernas inkomster och utgifter under åren 1874—1883 uppgick till 24,886,723 kronor, ökades skulderna med icke mindre än 49,394,137 kronor, och medan i Stockholm det uppgifna deficit för tioårsperioden var 17,643,463 kronor, växte skuldbördan derstädes med 24,970,265 kronor. *Rätteligen skulle således utgifterna hafva upptagits till betydligt högre belopp, hvadan också förhållandet mellan inkomster och utgifter i verkligheten är ännu mera oportionerligt, än som framgår af de officiella utgifterna.*

Hvad beträffar skulderna, så ökades de i städerna (och köpingarna) med 27,612,042 kronor, eller 61,1 procent under åren 1874—1878, och med 21,782,095 kronor, eller 29,9 procent, under åren 1879—1883. Under hela perioden 1874—1883 uppgick tillväxten till 49,394,137 kronor, eller 109,4 procent. Dessa relativa tal, så höga de än äro, äro dock obetydligheter i jämförelse med dem, som gälla hufvudstaden ensamt. Der ökades skulderna under åren 1874—1878 med 12,408,237 kronor, eller 142,57 procent, under åren 1879—1883 med 12,562,028 kronor, eller 59,5 procent, och under hela perioden 1874—1883 med 24,970,265 kronor, eller 286,9 procent. I sanning siffror, som icke behöfva kommenteras för att slå med häpnad!

Å sido må dock icke lemnas, att tillgångarna ökats på samma gång som skulderna. I städerna öfver hufvud taget har deras värde till och med växt med ett betydligt högre belopp än skulderna, eller med 63,123,672 kronor, och i hufvudstaden uppgick deras värdetillväxt till 20,495,452 kronor. När man vet, att större eller största delen af dessa tillgångar äro af den beskaffenhet, att de icke lemna och ej heller äro afsedda att lemna ränta på det nedlagda kapitalet, kan man dock icke tillmäta tillgångarnas stegrade värde någon synnerligen stor betydelse i och för bedömandet af finansförvaltningen i städerna. Hvad särskildt Stockholm vidkommer, så understiger tillgångarnas värdeökning med nära 4,5 millioner kronor skuldernas tillväxt, eller med andra ord staden

har under de tio åren använt 4,5 millioner kronor lånta penningar till sådana utgifter, som icke beredt staden några ökade tillgångar.

De siffror, som här anförts, torde vara mer än tillräckliga att hos hvarje opartisk stadfästa det omdömet, att de klagomål, som tidt och ofta höjas mot kommunalförvaltningen i städerna, icke äro oberättigade. En hvar stadsrepresentant torde också kunna ur sin egen erfarenhet framdraga enskilda exempel på förvaltningsåtgärder i städerna, som varit allting annat än öfverensstämmande med en klok och förståndig hushållnings grundsats, *eller som till och med rent af gått ut på att rigta enskilda personer på kommunens bekostnad, hvilket bevisligen i Stockholm varit fallet.*

Att så lagstifta, att det icke vidare blir möjligt för stadskommunernas styrande och förvaltande män att oanmärkt och ostraffadt begå fel och försummelser, är naturligtvis omöjligt. Men åtskilligt kan dock göras på lagstiftningens väg för att förbättra det närvarande tillståndet. De förändringar i den kommunala lagstiftningen för städerna och särskildt Stockholm, som närmast äro af behovet påkallade, äro enligt min tanke följande: Stadsfullmäktiges ordförande bör årligen utses genom val af de i kommunens angelägenheter röstberättigade. Derigenom blefve ordföranden hela kommunens främste förtroendeman. Man behöfde då icke riskera att på ordförandeplatsen se en person, som allenast vore en docka i det styrande koteriets hand. Ordföranden skulle på grund af sin ställning till valmännen ej blott beflita sig om den formella sidan af sitt uppdrag, ledandet af stadsfullmäktiges förhandlingar, utan äfven känna sig manad att så vidt möjligt genomtränga hvarje fråga och söka förekomma hvarje försök att drifva igenom ett oklokt eller skadligt beslut.

Det synes för öfrigt icke vara mer än billigt, att städernas invånare sjelfva få utse stadsfullmäktiges ordförande, då på landet den af kommunalstämman valde ordföranden är sjelfskrifven ordförande hos kommunalfullmäktige, och stämman sjelf utser ordförande i kommunalnämnden.

För närvarande utse som bekant stadsfullmäktige revisorer af stadens räkenskaper. Då fullmäktige äfven utse medlemmar af drätsel-nämnden, hvilken förvaltar de staden tillhöriga fastigheter äfvensom dess penningväsende, så följer häraf, att det är samma majoritet inom fullmäktige, som *beslutar utgifterna samt sjelf eller genom sina anhängare verkställer besluten och revisionen.* Äfven om ett sådant tillvägagående icke annat än undantagsvis leder till missbruk, så måste det dock alltid framkalla misstro, en misstro, som är af för samhället så mycket vådligare art, som den inrotar sig hos den stora massan af folket. Det

enda rigtiga torde vara, att revisorerne och deras suppleanter utses direkt af de till stadsfullmäktige valberättigade. Medlem af fullmäktige finge icke vara valbar till revisor eller suppleant. Derigenom omintetgöres hvarje skynt till misstanke derom, att revisorerne skulle stå i något beroende förhållande till stadsfullmäktiges majoritet och dess ombud i drätselkammaren samt därför af personlig hänsyn se igenom fingrarne med möjligen förekommande missbruk. Revisorerne skulle äfven då starkare känna det medborgerliga uppdragets förpligtelser, när detsamma direkt tilldelades dem af kommunens valmän. De skulle icke längre, såsom mångenstädes är fallet, fatta sin uppgift såsom gående ut på endast en enkel siffergranskning, utan äfven underkasta samtliga verkställighetsåtgärder en genomgående kontroll och kritik. Äfven om framställda anmärkningar icke alltid ledde till någon direkt påföljd för de felande, skulle dock alltid den stora allmänheten genom den för alla tillgängliga och publicerade revisionsberättelsen, som ej längre vore inskränkt till en enkel omskrifning af drätselnämndens redogörelse för stadskassans ställning, erhålla en ledtråd för bedömandet af det sätt, hvarpå de förvaltande myndigheterna fullgjort sina värf, och af det sätt, hvarpå stadsfullmäktige utsett ledamöter i stadens nämnder.

Det ligger i sakens natur, att det i allmänhet måste vara förenadt med stor svårighet att vid en revision bedöma, huru vida träffade affärsuppgörelser verkstälts med nödig omsigt, eller om möjligen enskilda intressen vid den sett sig till godo. Speciellt framtråda dessa svårigheter tydligt, då den ena af de kontraherande parterna är en offentlig institution. På grund häraf gäller det såsom regel, att i instruktionerna för offentliga, staten tillhöriga eller under statskontroll stående inrättningar är föreskrifvet, att alla affärsuppgörelser af någon betydighet skola ske efter infordrande af anbud från allmänheten. Det måste därför förvåna, att icke i kommunallagarne finnes infördt något stadgande, som föreskrifver, att anbud från allmänheten skola städse infordras vid större affärsuppgörelser, och *att ovilkorligen det för kommunen fördelaktigaste af de inkomna anbuden skall antagas*. Att ett sådant stadgande skulle vara af stor fördel för städerna, därför kunna många bevis anföras. Såsom exempel må endast nämnas, att i en af våra största kommuner infordrades en gång anbud på uppförandet af ett nytt skolhus. Intet af dessa antogs emellertid, utan drätselövervaltningen beslöt, att skolhuset skulle uppföras af kommunen sjelf. Följden blef, att kostnaderna för husets byggande uppgingo till mer än 50 procent högre belopp än det lägsta entreprenadanbudet.

Beträffande stadskommuners skuldsättning är stadgadt i förordnin-

gen om kommunalstyrelse i stad, att beslut om upptagande af lån, stäldt på längre återbetalningstid än två år, skall underställas Kongl. Maj:ts pröfning, och i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm, att beslut om upptagande af lån i utländskt mynt eller annat på längre tid än fem år skall underställas Kongl. Maj:ts pröfning, och att beslut om upptagande af andra lån skall underställas Öfverståthållarembetet. Häri ligger visserligen en kontroll deröfver, att en stadskommun ej i onödan eller för mindre behöfliga eller onyttiga ändamål skuldsätter sig. Men erfarenheten visar dagligdags, att dermed icke är nog. Då ett beslut om upptagande af lån underställes vederbörande högre myndighet, framläggas visserligen af stadsfullmäktige de skäl, som tala för nyttan eller nödvändigheten af det företag, för hvilket lånet är afsedt, men i de flesta fall saknar den högre myndigheten möjlighet att bedöma, huru vida kommunens finansiella ställning är sådan, att den tillåter skuldbördans ökande. En gräns måste varda bestämd, utöfver hvilken en kommun ej får skuldsätta sig, hvarigenom en god kommunalkredit kan åt landet bevaras. En lämplig dylik gräns synes vara den bestämmelse, att ingen kommun får under några vilkor skuldsätta sig mera, än att ränta och amortering under hela lånetiden kan till fullo gäldas af de till kommunen utgående direkta skatterna. Denna bestämmelse synes för närvarande vara så mycket mera af behovet påkallad, som åtskilliga kommuner redan närma sig nämnda gräns, om hvilken åtminstone icke kan sägas att den är för trångt tilltagen.

Hvad här sagts om stadskommuner i allmänhet, gäller naturligtvis äfven Stockholm, som dock både på grund af sin storlek och de i dess kommunalförordning stadgade bestämmelser intager en undantagsställning, som kräfver särskilda tillägg till hvad som gäller öfriga städer i riket.

I den Kongl. förordningen om kommunalstyrelse för Stockholm möter den egendomliga bestämmelsen, att öfverståthållaren förer ordet bland stadsfullmäktige. Det måste för en hvar förefalla såsom den största oegentlighet att, när i öfriga städer stadsfullmäktiges ordförande skall väljas, Sveriges hufvudstad ensam skall vara nödsakad att se ordet föras bland dess fullmäktige af en på grund af sitt embete sjelfskrifven ordförande. Det är väl sant, att öfverståthållaren i motsats till landshöfdingarne i länen är att betrakta icke blott såsom en statens, utan äfven i viss mån såsom en kommunens embetsman, men denna omständighet gör honom icke, vill det synas, mera kvalificerad att med förbigående af alla andra leda stadsfullmäktiges förhandlingar. Tvärtom, den massa tidsödande och ansträngande uppdrag, som ingå i det maktpåliggande

Öfverståthållareembetet, göra det till en omöjlighet för äfven den dugligaste och lifskraftigaste man att egna all den tid och omsorg som vederborde åt de göromål, som tillkomma främste ledaren af en hufvudstads kommunalförvaltning. *Det är också en ren absurditet, att den som i kraft af sitt embete har att pröfva samt godkänna eller förkasta stadsfullmäktiges beslut i de flesta ämnen, på samma gång skall leda fullmäktiges öfverläggningar. Under sådana förhållanden kan den kunglige förtroendemannen lätt blifva, hvad han aldrig är afsedd att vara, ett slags allenaherskare öfver hufvudstadens väl och ve.* Förordningen om kommunalstyrelse i stad säger uttryckligen, att bland annat landshöfding, landssekreterare och landskamrerare icke må »med hänsyn till deras embets- och tjenstemannaställning» vara stadsfullmäktige. *Med mycket större skäl kan det sägas, att öfverståthållaren »med hänsyn till sin embetsställning» icke må vara stadsfullmäktiges ordförande i Stockholm.*

Såsom en oberättigad inskränkning i hufvudstadens kommunala frihet måste också betraktas stadgandena i § 31 af förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm, i kraft af hvilka stadganden Öfverståthållareembetets stadfästelse erfordras å långt flera beslut, än som å öfriga städers fullmäktiges beslut erfordras af Konungens Befallningshafvande. Billighet och rättvisa påkalla, att nämnda paragrafs stadganden ändras i öfverensstämmelse med dem, som gälla för öfriga städer i riket.

Vid betraktande af den kommunala verksamhetens storartade omfång i hufvudstaden, vill det synas, som om de skattdragande der borde hafva berättigade anspråk att få mera än, icke blott hvad hittills varit fallet, utan äfven hvad invånarne i rikets öfriga städer kunna för närvarande hafva utsigt till, utöfva direkt inflytande på förvaltningen.

Enligt förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm, § 33, skola stadsfullmäktige bland sig utse högst 10 personer att jemte öfverståthållaren och vice ordföranden hos fullmäktige utgöra ett särskildt utskott, det s. k. beredningsutskottet, som har att med sin uppmärksamhet följa förvaltningen af stadens angelägenheter i alla rigtningar; till fullmäktige göra framställningar och förslag, som i ett eller annat hänseende häraf kunna föränledas; till föredragning bereda alla de ärenden i öfrigt, i hvilka fullmäktige skola utlåtande eller beslut meddela, samt å stadsfullmäktiges vägnar företrädesvis öfvervaka verkställigheten af fullmäktiges beslut. Vidare stadgas i §§ 5 och 36 att minst tvenne nämnder, drätselnämnden och fattigvårdsnämnden, skola af stadsfullmäktige tillsättas, och att åt dem närmast skall anförtros vården om kommunens gemensamma angelägenheter.

En billig tillökning i de skattdragandes inflytande på kommunalförvaltningen i Stockholm torde lämpligast på det sätt kunna beredas, att det i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm stadgades, att af dem af stadsfullmäktige, som vid hvarje val erhållit högsta röstetalen, med undantag af ordföranden, de 5 främste voro sjelfskrifna medlemmar af beredningsutskottet, och att af de derefter närmast i röstetal följande så många erhöillo platser i drätsel- och fattigvårdsnämnderna, att deras antal uppgick till fjerdedelen af hvardera nämndens hela ledamotsantal eller, om detta antal ej är jemnt delbart med 4, till fjerdedelen af närmast högre, med 4 jemnt delbara tal. På detta sätt skulle det viktiga beredningsutskottet komma att bestå af de män, till hvilka hufvudstadens valmän visat sig vid valen till stadsfullmäktige hafva största förtroende. Genom ofvan föreslagna anordning med drätsel-nämnden och fattigvårdsnämnden vinnes, å ena sidan, att halfva antalet platser i dem besättes med personer, som stå högt i allmänhetens tanke, och å den andra sidan att stadsfullmäktige fortfarande liksom hittills äro i tillfälle att vid tillsättandet af den andra hälften af platser i nämnderna insätta sådana personer *inom eller utom fullmäktiges krets*, hvilka på grund af sin ställning eller sina kunskaper kunna blifva af nytta för den ena eller andra nämnden. På samma gång som sålunda alla de fördelar, som kunnat vinnas genom det nuvarande tillsättningssättet, fortfarande stå till buds, erbjuder det här föreslagna sättet för nämndernas utseende den oskattbara fördelen, *att icke ett litet kotteri inom fullmäktige kan enväldigt förfoga öfver platserna i dem.*

På grund af hvad jag här anfört får jag hemställa,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t tacktes för en kommande Riksdag framlägga förslag

dels till ändring af nämnda förordningen om kommunalstyrelse i stad i syfte, att i stad, der stadsfullmäktige äro tillsatte, de till stadsfullmäktige valberättigade måtte sjelfve årligen få utse ordförande i fullmäktige samt revisorer och suppleanter; att vid alla affärsuppgörelser af någon betydighet i stad anbud skola offentligen infordras, och det för staden fördelaktigaste antagas, samt att ingen stad må under någon förevändning skuldsätta sig till högre belopp, än att ränta och amortering kunna till fulllo under hela lånetiden utgöras af de direkta skatterna;

dels till ändring af nådiga förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm i syfte, att de till stadsfullmäktige röstberättigade må sjelfve få utse ordförande i fullmäktige samt revisorer och suppleanter; att Öfverståthållareembetets rätt att granska samt stadfästa eller förkasta stadsfullmäktiges beslut måtte inskränkas inom samma gränser, som gälla för Konungens Befallningshafvande med afseende på öfriga städers fullmäktiges beslut; att de fem, oberäknadt ordföranden, som vid val till stadsfullmäktige erhållit högsta röstetalen, blifva sjelfskrifna medlemmar af beredningsutskottet, samt af de derefter närmast i röstetal följande så många blifva sjelfskrifna till ledamöter af drätselnämnden och fattigvårdsnämnden, att antalet af de på detta sätt årligen i hvarje nämnd inträdande uppgår till fjerdedelen af hela antalet medlemmar i nämnden eller, om antalet ej låter sig jemnt dela med 4, till fjerdelen af närmast högre, med 4 jemnt delbara tal; att vidare vid alla affärsuppgörelser af någon betydighet anbud skola offentligen infordras, och det för staden fördelaktigaste antagas, samt att stadens skuldbörda icke får under någon förevändning uppböras till högre belopp, än att ränta och amortering kunna till fullo utgöras under hela lånetiden af de direkta skatterna.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

L. O. Smith.
